

Massmediernas roll i opinionsbildningen /

Pragsten, Lennart

bP 505/75

BP
506

M E D D E L A N D E

Nr 75

April 1978

MASSMEDIERNAS ROLL I OPINIONSBILDNINGEN

MATHISEN, Kjell Olav: Massemedienes
rolle i opinionsdanningen. Institutt
for presseforskning, Universitetet
i Oslo. Stensil.nr 48. Oslo 1977

Referat:

Lennart Pragsten

BEREDSKAPSNÄMNDEN FÖR PSYKOLOGISKT FÖRSVAR

MEDDELA NDE

April 1878

Nr 75

HÄSSELIENS ROLL I ORINIONSBILDNINGEN

AF
H. HÄSSELIEN
LÄKARE I
GÖTTINGEN

Utgivet af
L. H. B. B. B.

FRIBROCKS BOKFÖRLAGS FÖRLAG

MASSMEDIERNAS ROLL I OPINIONSBIKDNINGEN

Inledning

FÖRORD

Ärenden söker i sin rapport sammanfatta forskningen inom området och betyser särskilt frågan om vilken roll massmedierna spelar för opinionsbildningen i samhället.

Opinionsbildning utgör en viktig del av psykologiskt försvar i krig. Beredskapsnämnden har därför ägnat ämnet en omfattande forskning. I vår dokumentationsserie MEDDELANDE har vi också refererat åtskilliga studier av opinionsbildning.

Till en början var intresset främst inriktat på den så kallade tvåstegshypotesen om opinionsbildning. Dess tillämpning på svenska förhållanden blev föremål för flera studier. På senare tid har massmediernas roll i opinionsbildningen kommit att ägnas ett ökat intresse. I MEDDELANDE nr 71, Massmediernas funktioner i krig, april 1977, återges exempelvis en studie av massmediernas betydelse för den israeliska hemmafronten i oktoberkriget 1973.

I detta MEDDELANDE refereras en norsk studie av opinionsbildningens problem. Den har utförts av Kjell Olav Mathisen vid Institutt for presseforskning, Universitetet i Oslo. Han har sammanfattat och diskuterat den tillgängliga forskningen om massmediernas roll i samhället. Rapporten ingår som arbetspapper nr 63 i Maktutredningens rapportserie och är ett förarbete till den slutliga rapporten från det så kallade mandatområdet 5 om makt och massmedier.

Stockholm i april 1978

Mathisen menar att denna publikans struktur är avgörande för hur medieinnehållet mottas, vidareförmedlas samt

Kurt Törnqvist på Stat. Det är också nödvändigt att skilja på olika massmedier, olika typer av medieinnehåll och deras respektive publik.

Opinionsbildning utgör en viktig del av psykologiska
föreläsningar i krig. Beredningsnämnden har därför sedan
länge en omfattande forskning. I vår dokumentations-
serie MEDDELANDEN har vi också refererat åtskilliga
studier av opinionsbildning.

Till en början var intresset främst inriktat på den så
tvåstegshypotesen om opinionsbildning. Dess tillämpning
på svenska förhållanden blev föremål för flera studier.
På senare tid har massmediernas roll i opinionsbildningen
kommit att ägnas ett ökat intresse. I MEDDELANDE nr 71,
Massmediernas funktioner i krig, april 1977, återges
exempelvis en studie av massmediernas betydelse för den
israeliska hemmarikonen i oktoberkriget 1973.

I detta MEDDELANDE refereras en nyare studie av opinions-
bildningens problem. Den har utförts av Kjell Olav
Mathisen vid Institutet för pressforskning, Universitetet
i Oslo. Han har sammanfattat och diskuterat den
tillgängliga forskningen om massmediernas roll i sam-
hället. Rapporten ingår som arbetspapper nr 63 i Makt-
utredningens rapportserie och är ett förarbete till
den slutliga rapporten från det så kallade mandatområdet 5 om
makt och massmedier.

Stockholm i april 1978

Kurt Törndvist

MASSMEDIERNAS ROLL I OPINIONSBLDNINGEN

Inledning

Författaren söker i sin rapport sammanfatta forskningen inom området och belyser särskilt frågan om vilken roll massmedierna spelar för opinionsbildningen i samhället.

Opinionsbildningen kan betraktas ur både ett individualistiskt och ett socialt perspektiv, skriver författaren. Han ställer sig kritisk till den som han menar vanligt förekommande individorienterade forskningen, d v s man studerar massmediernas betydelse för den enskilde individens meningar och attityder. Men eftersom individen inte kan ses isolerad utan tvärtom befinner sig i ett samspel med andra individer i en social struktur, sätter författaren upp den generella frågeställningen hur meningar och uppfattningar i samhället sprids och organiseras.

Författarens båda infallsvinklar till opinionsbildningen utgör grunden för framställningens disposition. Den första delen behandlar massmedierna och publiken och den andra halvan massmedierna och individen.

Massmedierna och publiken

Av betydelse för opinionsbildningen, skriver författaren, är publikens struktur. Han söker komma åt den genom följande tre variabler: graden av social differentiering, graden av social interaktion och möjligheterna till tillbakaföring av synpunkter och information från publiken till sändarsidan i masskommunikationsprocessen, alltså det vi vanligen betecknar "feed-backprocessen". Mathisen menar att denna publikens struktur är avgörande för hur medieinnehållet mottas, vidareförmedlas samt hur man reagerar på det. Det är också nödvändigt att skilja på olika massmedier, olika typer av medieinnehåll och deras respektive publik.

Inledning

Författaren söker i sin rapport sammanfatta forskningen inom området och belyser särskilt frågan om vilken roll massmedierna spelar för opinionsbildningen i samhället.

Opinionsbildningen kan betraktas ur både ett individ- och ett socialt perspektiv, skriver författaren. Han skiljer sig kritisk till den som han menar vanligt förekommande individorienterade forskningen, då en man studerar massmediernas betydelse för den enskilde individen vid hans meningar och attityder. Men eftersom individen inte kan ses isolerad utan tvärtom befinner sig i ett samspel med andra individer i en social struktur, sätter författaren upp den generella frågeställningen hur meningar och uppfattningar i samhället sprids och organiseras.

Författarens båda infallsvinklar till opinionsbildningen utgör grunden för framställningens disposition. Den första delen behandlar massmediernas och publiken och den andra halvans massmediernas och individen.

Massmedierna och publiken

Av betydelse för opinionsbildningen, skriver författaren, är publikens struktur. Han söker komma åt den genom följande tre variabler: graden av social differentiering, graden av social interaktion och möjligheterna till tillbakaföring av synpunkter och information från publiken till sändarsidan i masskommunikationsprocessen, alltså det vi vanligen betecknar "feed-backprocessen". Mathisen menar att denna publikens struktur är avgörande för hur mediet innehålllet mottas, vidareförmedlas samt hur man reagerar på det. Det är också nödvändigt att skilja på olika massmedier, olika typer av mediet innehåll och deras respektive publik.

Publiken är nämligen viktig. Dess sammansättning bestämmes enligt författaren mediernas opinionsbildningsroll i två avseenden. Författaren skriver: "De indirekte virkningene av medienes virksomhet, formidlet av ulike sociale strukturer på mottakerplanet, kan være viktigere enn eventuelle virkninger som følger av direkte medieeksponering." Publikens sammansättning och dess omfång eller storlek bildar utgångsbetingelser för denna sociala vidareförmedling. Men publikens sammansättning, skriver författaren, har också betydelse för mediernas innehåll. Ett medium som exempelvis har tillskansat sig en relativt stor publik, måste enligt författarens resonemang göra avkall på innehållet eller på sin roll som viktig opinionsbildare, för att kunna behålla sin publik eller läsekrets. Författaren menar att tendenser i denna riktning går att finna när det gäller norsk press. Han skriver: "Aviser som er blitt dominerende på sitt marked, demper sin partipolitiske profil for ikke å støte bort avislesere med en annen partipolitisk instilling."

Men man måste också skilja på olika typer av medier. Författaren nämner tidskrifter som ett exempel och menar att dessa är opinionsbildande i den bemärkelsen att de når centralt viktiga grupper i samhället, visserligen små grupper men trots allt viktiga sådana, exempelvis intellektuella, beslutsfattare etc. Andra medier har tvärtom en mycket stor publik, exempelvis televisionen, vilket alltså enligt Mathisens resonemang kan reducera möjligheterna till opinionsbildning eller påverkan.

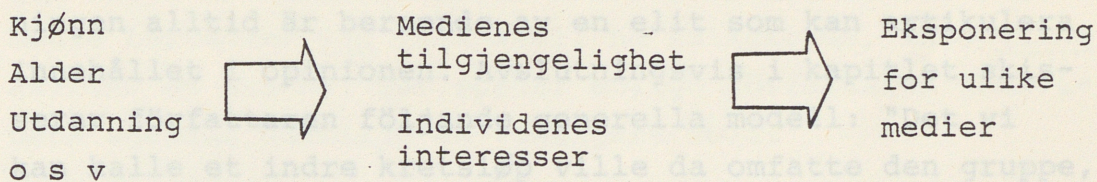
Det är således inte bara publikens storlek eller omfång som är viktig i detta avseende, utan även dess sociala sammansättning. I figur 1 har författaren fört in ett par mellanliggande variabler som en förbindelselänk mellan den sociala sammansättningen och exponeringen av medier, nämligen mediernas tillgänglighet och individernas intressen.

Publiken är nämligen viktig. Dess sammansättning be-
 stämmer enligt författaren mediernas opinionsbildnings-
 roll i två avseenden. Författaren skriver: "De indirekta
 effekterna av mediernas verksamhet, förmedlat av olika
 sociala strukturer på mottakarplanet, kan vara viktigare
 enn eventuella direkta effekter som följer av direkta medie-
 exponering." Publikens sammansättning och dess omfång
 eller storlek bildar utgångspunkter för denna soci-
 ala vidareförmedling. Men publikens sammansättning,
 skriver författaren, har också betydelse för mediernas
 innehåll. Ett medium som exempelvis har tillika en
 sig en relativt stor publik, måste enligt författaren
 resonemang göra avkall på innehåll eller på sin roll
 som viktig opinionsbildare, för att kunna behålla sin
 publik eller läsare. Författaren menar att tendenser
 i denna riktning går att finna när det gäller norsk
 press. Han skriver: "Aviser som er blitt dominerende
 på sitt marked, demper sin partipolitiska profil för
 ikke å støte bort avlesere med en annen partipolitisk
 innstilling."

Men man måste också skilja på olika typer av medier.
 Författaren nämner tidningar som ett exempel och menar
 att dessa är opinionsbildande i den bemärkelsen att de
 når centrala viktiga grupper i samhället, visserligen
 små grupper men trots allt viktiga sådana, exempelvis
 intellektuella, beslutsfattare etc. Andra medier har
 tvärtom en mycket stor publik, exempelvis televisionen,
 vilket alltså enligt Mathisens resonemang kan reducera
 möjligheterna till opinionsbildning eller påverkan.

Det är således inte bara publikens storlek eller omfång
 som är viktig i detta avseende, utan även dess sociala
 sammansättning. I figur 1 har författaren fört in ett
 par mellanliggande variabler som en förbindelselänk
 mellan den sociala sammansättningen och exponeringen av
 medier, nämligen mediernas tillgänglighet och individernas
 intressen.

Figur 1.

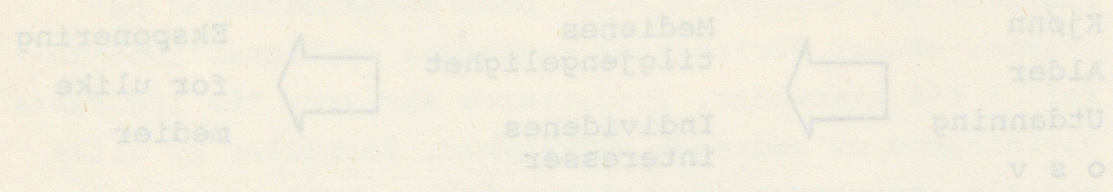

Författaren menar att bruket av medier bestäms dels av den faktiska tillgången och dels av vilket intresse individen har med hänsyn till val av medier och medieinnehåll. Intresse styr inte bara individernas medieval utan även deras mediebruk och val av innehåll. Ett undantag härvidlag menar författaren att televisionen utgör. Publiken är här i mindre utsträckning innehållsselektiv, menar han. Han skriver vidare: "fjernsynet fungerar därför ofte underholdende uavhengig av hva som formidles."

Mathisen tar också upp den s k "två-stegshypotesen" och menar att verkningen av medieinnehållet är beroende av opinionsledare. Han skriver: "at massmedienes innehold formidles, tolkes og vurderes i sociale netteværk i en social interaktjonsprosess." Den enskilde individen får på detta sätt tillgång, menar Mathisen, till mer information än han eljest skulle kunnat ta del av genom sina egna medier eller medieval.

Det författaren hittills diskuterat är masskommunikation som en envägsprocess, d v s från sändare till mottagare. Avslutningsvis kommer han därför in på möjligheten till tillbakaföring av publikens synpunkter och reaktioner till sändarna. Denna tillbakaföringsprocess bör ses som ett sätt att kunna påverka mediernas innehåll och verksamhet. Författaren skriver: "Det er de mest ressurssterke som blir hørt, og som kommer till å prege massmedienes framstilling av opinionen i enkelt-saker og bildet av det mer grunnleggende opinionsklimaet i samfunnet."

Flour 1.

Författaren menar att bruket av medier bestäms dels av den faktiska tillgången och dels av vilket intresse individen har med hänseende till val av medier och medieinnehåll. Intresse styr inte bara individernas medieval utan även deras mediebruk och val av innehåll. Ett undantag hävdar författaren att televisionen utgör. Publikens är här i mindre utsträckning innehållsrelaterad, menar han. Han skriver vidare: "Tjänsterna fungerar därför ofta underhållande utöver vad som förmedlas."

Mathisen tar också upp den så kallade "två-stegshypotesen" och menar att verkningsgraden av medieinnehåll är beroende av opinionsledare. Han skriver: "I massmediernas innehåll förmedlas, tolkas och värderas i sociala nätverk i en social interaktionsprocess." Den enskilda individen får på detta sätt tillgång, menar Mathisen, till mer information än han själv skulle kunna ta del av genom sina egna medier eller medieval.

Det författaren hittills diskuterat är masskommunikation som en envägsprocess, där från sändare till mottagare. Avslutningsvis kommer han därför in på möjligheten till tillbakaföring av publikens synpunkter och reaktioner till sändarna. Denna tillbakaföringsprocess bör ses som ett sätt att kunna påverka mediernas innehåll och verksamhet. Författaren skriver: "Det är de mest resursstarka som blir hörda, och som kommer till å propädeutiska framställning av opinionen i enkelt-saker och bildat av det mer grundläggande opinionsklimatet i samfundet."

Det är också, fortsätter Mathisen, så att opinionsbildningen alltid är beroende av en elit som kan artikulera innehållet i opinionen. Avslutningsvis i kapitlet skisserar författaren följande generella modell: "Det vi kan kalle et indre kretsløp ville da omfatte den gruppe, a) hvorfra senderne av masskommunikasjon rekrutteres, og b) som på annen måte har mulighet for personlig innflytelse på innholdet i massmediene. Medlemmene i det ytre kretsløp ville vaere de store grupper av alminnelige lesere, lyttere og seere med liten mulighet for innflytelse på innholdet i mediene."

Massmedierna och individen

Den individorienterade forskningen studerar, menar författaren, mediernas betydelse för den enskilde individens meningar och attityder. Massmediernas roll i opinionsbildningen reduceras här till individnivå, man isolerar individ från samhälle. Mathisen menar att de båda perspektiven snarare kompletterar än utesluter varandra. Det är, skriver han, ett dialektiskt förhållande mellan individ och samhälle, och fortsätter: "samtidigt som det gis socialt strukturerede rammer både for forståelse og handling hos det enkelte individ, vil disse rammene igjen bli opprettholdt eller endert gjennom enkeltindividers refleksjon og handling." Vidare skriver han: "I tråd med detta bidrar massmediene til å sette de strukturelle rammene for sosialt liv, deriblant for opinionsdanningen i samfunnet, samtidig som detta bidraget alltid formiddles av enkeltindivider."

Men vad betyder då massmedierna för den enskilde samhällsmedlemmen? Mathisen skriver: "Massmedienes viktigaste funksjon i den individuelle holdningsdanningen synes å vaere å forsterke allerede etablerte holdninger." Däremot, fortsätter han, har forskningen inte kunnat påvisa någon förändring i den enskilde individens attityder

Det är också, fortsätter Mathisen, så att opinionsbildningen alltid är beroende av en elit som kan artikuleras innehåll i opinionen. Avslutningsvis i kapitlet skisserar författaren följande generella modell: "Det vi kan kalla et indre krets och vilka då omfattar den gruppen, a) hvar sin sändare av masskommunikation rekruteras, och b) som på annan måte har mulighet för personlig inflytelse på innehållet i massmedien. Medlemmarna i den ytre krets vilka vara de stora grupper av människor, lyttare, läsare, och seare med liten mulighet för inflytelse på innehållet i medierna."

Massmedierna och individen

Den individorienterade forskningen studerar, menar författaren, mediernas betydelse för den enskilde individen i videns meningar och attityder. Massmediernas roll i opinionsbildningen reduceras här till individnivå, man iaktarar individ från samhälle. Mathisen menar att de båda perspektiven, snarare kompletterar än utesluter varandra. Det är, skriver han, ett dialektiskt förhållande mellan individ och samhälle, och författaren "samtidigt som det är socialt strukturerade rammar både för förståelse och handling hos den enskilde individen, vilka dessa rammar tjener till oppretthållande eller ändring genom enskilt individers reflektion och handling."

Vidare skriver han: "I tråd med detta bidrar massmedierna till å setts de strukturella rammar för socialt liv, däribland för opinionsbildningen i samfundet, samtidigt som detta bidraget alltid förmedlas av enskilda individer."

Men vad betyder då massmedierna för den enskilde samhällsmedlemmen? Mathisen skriver: "Massmediernas viktigaste funktion i den individuella holdningsbildningen synes å vara å vara å försterke allerede etablerade holdningar." Däremot, fortsätter han, har forskningen inte kunnat påvisa någon förändring i den enskilde individen attityder

som följd av massmediebruk. Snarare är det så att massmedia bestämmer vad folk skall ha åsikter om, inte vilka åsikter de ska ha. Här spelar enligt författaren individens sociala närmiljö en viktigare roll.

Mathisen sätter sedan upp två modeller för förhållandet mellan massmedier och individ. Enligt påverkningsmodellen utsätts mottagaren för påverkning. Mathisen fortsätter; "Han kan riktignok forsvare seg ved å steng ute - eventuelt omtolke - mediainnholdet men dette forsvaret har et defensivt og passivt preg." Deltagarmodellen förutsätter tvärtom att mottagaren tar initiativet. Han använder massmedierna till att tillfredsställa behov, däribland informationsbehov. Det är således fråga om två olika individer, i påverkningsmodellen en passiv individ, i deltagarmodellen en aktiv, informationssökande individ.

Mathisen skriver vidare: "Massmedienes rolle i den individuelle bevissthetsdannelsen bør altså studeres som en process." Det är fråga om ett samspel, ett förhållande mellan individ och massmedier. Han menar att individen exponeras för olika medier och innehåll, men detta är oftast resultatet av ett val hos den enskilde individen. Detta val kan vara mer eller mindre medvetet, men är samtidigt beroende av en rad betingelser som exempelvis massmedieutbudet, tillgång till alternativ etc.

Denna kommunaktionsprocess innebär också enligt författaren en urvalsprocess (norska: seleksjonsprocess). Författaren skriver: "Det skjer ett utvalg av mediainnhold på veien fra massmediene til det enkelte individ og hos det enkelte individ selv." Mathisen skiljer härvidlag på "selektiv exponering" - mottagaren väljer delar av det totala medieutbudet - samt på "selektiv perception" - mottagaren koncentrerar sig på vissa aspekter av det medieinnehåll han faktiskt exponeras för.

som följd av massamediebruk. Snarare är det så att mass-
media bestämmer vad folk skall ha åsikter om, inte vilka
åsikter de ska ha. Här spelar enligt författaren indivi-
dens sociala närmiljö en viktigare roll.

Machiasen skiljer sedan upp två modeller för förhållandet
mellan massamedier och individ. Enligt påverkningsmodellen
utsetts mottagaren för påverkan. Machiasen föreslår
"Han kan riktignok försvare sig ved å ständ ut - even-
tuellt omöjligt - medialinnehåll men detta försvaret har
ett defensivt og passivt preg." Deltagarmodellen förtut-
skäpper tvärtom att mottagaren tar initiativet. Han an-
vänder massmedierna till att tillfredsställa behov, där-
bland informationsbehov. Det är således fråga om två olika
individer, i påverkningsmodellen en passiv individ, i del-
tagarmodellen en aktiv, informationsökande individ.

Machiasen skriver vidare: "Massmediernas roll i den indi-
viduella bevisstbildningsprocessen bör alltså studeras som en
process." Det är fråga om ett samspel, ett förhållande
mellan individ och massamedier. Han menar att individen
exponeras för olika medier och innehåll, men detta är
oftast resultatet av ett val hos den enskilde individen.
Detta val kan vara mer eller mindre medvetet, men är sam-
tidigt beroende av en rad betingelser som exempelvis mass-
mediebudet, tillgång till alternativ etc.

Denna kommunikationsprocess innebär också enligt författa-
ren en utvalprocess (norska: selektionsprocess). För-
fattaren skriver: "Det skiljer ett utvalg av medialinnehåll
på veten fra massmedierna till det enkelte individ og hos
det enkelte individ selv." Machiasen skiljer härvidlag på
"selektiv exponering" - mottagaren väljer delar av det
totala mediebudet - samt på "selektiv perception" - mot-
tagaren koncentrerar sig på vissa aspekter av det medie-
innehåll han faktiskt exponeras för.

Författaren koncentrerar avslutningen av sin framställning på den ovan nämnda deltagarmodellen och urskiljer fyra dimensioner i individens förhållande till massmedierna. Dessa är intresse, förståelse, tillit samt uppmärksamhet.

Individens intresse är viktigt på två sätt, dels för att individen överhuvudtaget skall exponera sig för massmediernas innehåll och dels för att en individ oftast exponerar sig för det innehåll som intresserar honom.

Individens möjlighet att förstå medieinnehållet är naturligtvis viktigt. Mathisen skriver: "Det er med andre ord ofte begrenset hva folk har muligheter for å forstå av mediainneholdet, og at disse mulighetene avhenger av forholdet mellom mediainnholdets utformning og art på den ene side og folks forutsetninger på den andre." Det är här fråga om inte bara språkets betydelse utan även individens kunskaper och föreställningar, skriver författaren.

Den tillit som individen har för de olika medierna och deras innehåll är också en viktig faktor. Författaren skriver; "saerlig to sider ved individets forhold till massmediene synes å være viktige for tilliten: hvordan individet vurderer massemedienes ekspertise, og i hvilken grad individet identifiserer seg - føler et felleskap - med massemediene og deres innhold."

Uppmärksamheten slutligen är viktig, menar författaren, i den bemärkelsen att medierna genom att lägga beslag på individens uppmärksamhet kan vara med och bestämma vad folk ska ha uppfattning om. Författaren avslutar sin framställning: "Et försøk på en samlende konklusjon må bli at massemediene spiller - eller kan spille - en viktig rolle i opinionsdanningen i samfunnet, men at denne er betinget av en rekke variable faktorer og blir formidlet på ulike måter. Noen naermere generell bestemmelse av medienes rolle i denne sammenheng er det derfor umulig å gi, den må knyttes till spesifikke og konkrete forhold."

Författaren koncentrerar avslutningen av sin framställning på den ovan nämnda deltagarmodellen och utskiljer fyra dimensioner i individens förhållande till massmedierna. Dessa är intresse, förståelse, tyllit samt uppmärksamhet.

Individens intresse är viktigt på två sätt, dels för att individens överhuvudstaget skall exponera sig för massmediernas innehåll och dels för att en individ oftast exponerar sig för det innehåll som intresserar honom.

Individens möjlighet att förstå medieinnehåll är naturligtvis viktigt. Mathisen skriver: "Det är med andra ord ofta begränsat hva folk har möjligheter för att förstå av medieinnehåll, og at disse möjlighetene avhenger av forholdet mellom medieinneholdets utformning og art på den ene side og folks förståelse på den andre." Det är här fråga om inte bara språkets betydelse utan även individens kunskaper och förståelse, skriver författaren.

Den tyllit som individerna har för de olika medierna och deras innehåll är också en viktig faktor. Författaren skriver: "særlig to sider ved individets forhold tyllit massemediene synes å være viktige for tylliten: hvordan individet vurderer massemedienes eksponering, og i hvilken grad individet identifiserer seg - føler et felleskap med massemediene og deres innhold."

Uppmärksamheten slutligen är viktig, menar författaren, i den bemärkelsen att medierna genom att lägga beslag på individens uppmärksamhet kan vara med och bestämma vad folk ska ha uppfattning om. Författaren avslutar sin framställning: "Et forsek på en samlende konklusjon må bli at massemediene spiller - eller kan spille - en viktig rolle i opinionsdanningen i samfunnet, men at denne er betings av en rekke variable faktorer og blir formidlet på ulike måter. Noen naermere generell bestemmelse av medienes rolle i denne sammenheng er det derfor umulig å gi, den må knyttes till spesifikke og konkrete forhold."

BEREDSKAPSNÄMNDEN SENASTE MEDDELANDE

1974

- Törnqvist, Kurt 62. Massmedierna och polisen vid bankdramat på Norrmalmstorg. Februari 1974. (33 s)
- Törnqvist, Kurt 63. Almarna i Kungsträdgården. Mars 1974 (9 s)
- Törnqvist, Kurt 64. Kampen om radiolyssnarna. Augusti 1974. (9 s)
- Törnqvist, Kurt 65. Propaganda, psykologisk krigföring och psykologiskt försvar. September 1974. (9 s)

1975

- Törnqvist, Kurt 66. Psykologisk stress i krig. Maj 1975. (7 s)
- Törnqvist, Kurt
Aggefors, Kjell 67. Definitioner och mätning av försvarsvilja. Augusti 1975. (10 s)
- Törnqvist, Kurt 68. USA:s militära åtaganden. November 1975. (21 s)

1976

- Törnqvist, Kurt 69. Nyhetsrapporteringen om Yom-Kippurkriget från Israel. Februari 1976. (16 s)
- Törnqvist, Kurt 70. Opinionsmätning i krig. Juni 1976. (16 s)
- Törnqvist, Kurt -- Framtidens psykologiska krigföring. Oktober 1976. (19 s)

1977

- Törnqvist, Kurt
Kronvall, Kai 71. Massmediernas frunktioner i krig. April 1977. (30 s)
- Törnqvist, Kurt
Pragsten, Lennart 72. Människors behov och behovstillfredsställelse. Augusti 1977. (16 s)

1978

- Törnqvist, Kurt
Pragsten, Lennart 73. Opinionsutveckling i Japan. Januari 1978. (14 s)
- Gyllencreutz, A-S 74. Stress under extrema förhållanden. Mars 1978. (6 s)

KUNGL. BIBL.

1978-04-13

STOCKHOLM

Pris 6 kr